

**JÕGEVA MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2024. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Koostas Loreida Küppas
Põltsamaa raamatukogu peaspetsialist

Põltsamaa 2025

Sisukord

1	Aasta lühikokkuvõte.....	4
1.1	Aruandeaasta tähtsündmused:	4
1.2	Tegevused teema-aastal	4
1.3	Uued märkimisväärsed tegevused ja teenused	4
1.4	Aruandeaastaks seatud eesmärkide täitmine	5
1.5	Üle-eestilise rahulolu-uuringu rahuloluindeks	5
2	Juhtimine ja personal.....	5
2.1	Juhtimine	5
2.1.1	Muudatused raamatukoguvõrgus	5
2.1.2	Rahvaraamatukogu nõukogu.....	5
2.1.3	Rahvaraamatukogu arengukava	5
2.2	Eelarve.....	6
2.2.1	Raamatukogude projektid	6
2.3	Personal	8
2.3.1	Olulisemad muudatused personali korralduses	8
2.3.2	Erialahariduse ja kutse omandamine.....	8
2.3.3	Täienduskoolitused.....	8
3	Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon	11
3.1	Hoone ja ruum	11
3.2	Ligipääsetavus	12
3.2.1	Ligipääs raamatukogude ruumidele ja teenustele	12
3.2.2	Koduteenindus.....	12
3.2.3	Teenused teistele asutustele.....	13
3.3	Innovatsioon.....	13
3.3.1	Raamatukogude pakutavad/kasutatavad innovaatilised/infotehnoloogilised võimalused	13
3.3.2	Tähtsamad arendustegevused infotehnoloogia vallas	14
3.3.3	Iseteeninduslike teenuste kasutus.....	14
4	Kogude kujundamine	15
4.1	Komplekteerimise põhimõtted	15
4.2	Kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega.....	15

4.3	Raamatukogu komplekteerimine (trükis, e-raamat, audioraamat): analüüs ja hinnang	17
4.4	Periodika komplekteerimine: analüüs ja hinnang	17
4.5	Muude väljaannete komplekteerimine: analüüs ja hinnang	18
4.6	Esemete komplekteerimine: analüüs ja hinnang	18
4.7	Annetuste osakaal kogude juurdekasvust	18
4.8	Inventuurid ja mahakandmised	18
5	Lugejateenindus ja raamatukoguteenused	18
5.1	Lugejaküsitlused	18
5.2	Üleriigilise rahulolu-uuringu tulemused	18
5.3	Raamatukogu kasutamine ja teenused	19
5.3.1	Avalikule teabele ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse elektroonilistele teenustele juurdepääs	19
5.3.2	Muudatused ja uuendused teeninduskorralduses ning teenustes, sh e-teenustes	19
5.3.3	Lugejad	20
5.3.4	Külastused	20
5.3.5	Laenutused	20
5.3.6	MIRKO teenus	21
5.3.7	Ülevaade RVL teenusest	21
5.3.8	Infopäringud	21
5.3.9	Virtuaalüritused, -koolitused ja -näitused	21
5.3.10	Tasulised teenused	22
5.4	Laste- ja noorteteenindus	22
5.4.1	Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine	22
5.4.2	Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamine, arendamine ja üritused	23
5.5	Raamatukogu kui kogukonnakeskus	23
5.5.1	Kasutajakoolitused	24
5.5.2	Koostööpartnerid	25
6	Raamatukogu turundus	25
6.1	Turunduskanalid	25
6.2	Väljaannete publitseerimine	25
7	Eesmärgid tulevaks aastaks	26

1 Aasta lühikokkuvõte

1.1 Aruandeaasta tähtsündmused

- Maaraamatukoguhoidjate suvelaagri korraldamine;
- Raamatukogude juubelid: Laiuse 175, Vaimastvere 115, Põltsamaa Raamatukogu 110, Raja 100;
- Liitumine MIRKOga;
- Raamatule uue elu andmine – Põltsamaal ja Võisikul, Mustvees;
- 17. ööraamatukogu „Öö on, öö on, öö on, öö on võrratu“ Jõgeva linnaraamatukogus;
- Mustvees traditsioonilise Lastekaitsepäeva tähistamine;
- Maakonna raamatukoguhoidjate koolitussarja korraldamine.

1.2 Tegevused teema-aastal

- Kultuuririkkuse aasta avamine koostöös Mustvee Kultuurikeskusega;
- Kultuuririkkuse aasta külalised ja kohtumised:
Jõgeva valla raamatukogudes: ajalooürija Valdo Praust, jutuvestja Ena Mets, loodusajakirjanik Kristel Vilbaste, looduseürija Vahur Sepp, psühholoog Toivo Niiberg, folklorist Marju Kõivupuu, „Vareda“ autor Sven Mikser jt kirjanikud - Urmas Vadi, Kertu Sillaste, Kai Aarelaid, Imbi Paju, Sass Henno, Piret Jõemägi;
Mustvee: kirjanikud Mika Keränen ja Contra, loodusajakirjanik Kristel Vilbaste, metsamees Vahur Sepp, laulja Hedvig Hanson ja jutuvestja Ena Mets;
Põltsamaa: loodusajakirjanik Kristel Vilbaste, lastekirjanik Ilmar Tomusk, lastekirjanik ja näitleja Kadri Lepp, tekstiilikunstnik Anu Raud, taimetark Mercedes Merimaa, filmirežissöör ja stsenaarist Elo Selirand jt.
- Eesti keele õpe ukraina kogukonnale;
- Raamatu- ja kirjandusklubide käivitamine raamatukogudes.

Iga kohtumine põneva persooniga rikastab silmaringi ja tõstab huvi tema poolt pakutava vastu. Kirjanikega kohtumise järel suureneb alati teavikute laenus. Põnevad külalised toovad raamatukogudesse ka neid inimesi, kes ei ole igapäevased lugejad. Osalemine raamatukogu pakutavates tegevuses aitab hoida vaimset tervist ja muuhulgas ka sulanduda kogukonda, tunda end kusagile kuuluvana.

1.3 Uued märkimisväärsed tegevused ja teenused

- Aasta lõpuks olid kõik vallad liitunud MIRKOga. Suurenes laenutuste arv;
- Maaraamatukoguhoidjate suvelaagri korraldamine. Kolm päeva kestev laager, kus osales 40 raamatukoguhoidjat üle Eesti. Tutvuti Jõgeva ja Põltsamaa vallas erinevate ettevõtete ja kultuurilooliste paikadega. Toimusid arutelud, rühmatööd, kultuuri- ja koduloolised kõnelused;
- Mustvees uue teenusena bussipiletite müük ja sõidukaartide isikustamine;
- Alustati koostöös Jõgeva linnas Arukate Akadeemiaga lugemisväljakutset „Videvik raamatuga“. Üritus suunatud eakatele, et sisustada nende päevi meeldiva tegevusega-lugemisega;

- Vaikusetoa soetamine kaugtöö tegemiseks Jõgeva linnaraamatukogus;
- Raamatukogu nähtavuse suurendamiseks loodi Jõgeva valla raamatukogudele sotsiaalmeedia leht- Jõgeva Raamatukogu-Jõgeva valla raamatukogud.

1.4 Aruandeaastaks seatud eesmärkide täitmine

Eesmärgid seatakse eelkõige lugejate rahuolu tõstmiseks ja koostöö laiendamiseks, seatud eesmärgid said täidetud.

Maakonna keskraamatukogu ülesanded täideti vastavalt eesmärkidele. Kirjutati projekte maakondlike koolituste korraldamiseks. Koolitusplaan toimus ning viidi läbi mitmeid koolitusi, mis aitasid parandada teenuste kättesaadavust ja kvaliteeti, korraldati erinevaid kogemuskoolitusi, sealhulgas kogemusreis Läti raamatukogudesse. Erinevatel koolitustel osalemine on raamatukoguhoidjatele oluline, et olla igapäevatöös ametialaselt pädev ja uuendustele avatud/suunatud.

1.5 Üle-eestilise rahulolu-uuringu rahuloluindeks

Maakonnas osales rahulolu uuringus 402 inimest, kes andsid kokku 3904 punkti. Jõgeva maakonna rahuloluindeks oli 9,71 (Eesti keskmine 9,72).

2 Juhtimine ja personal

Jõgeva maakond	1. Elanike arv	2.1 Registrikoodiga raamatukogude arv	2.2 Keskraamatukogude arv	2.3 Haruraamatukogude arv	2.Kokku (2.2+2.3+2.4)	3.Teeninduspunktid arv
2023	27920	3	3	17	20	5
2024	27633	3	3	17	20	5

2.1 Juhtimine

2.1.1 Muudatused raamatukoguvõrgus

Maakonna raamatukoguvõrgus muudatusi aruandeaastal ei olnud.

2.1.2 Rahvaraamatukogu nõukogu

Nõukogud on Jõgeval ja Põltsamaal, Mustvees ei ole. Jõgeva nõukogu käis koos ühel korral, kus nõukogu sai ülevaate 2023. a tegevusaruandest ja arutati jooksvaid küsimusi. Põltsamaa nõukogu koos ei käinud. Olulist mõju nõukogud 2024. a raamatukogude tegevusele ei avaldanud.

2.1.3 Rahvaraamatukogu arengukava

Jõgeva Raamatukogul ei ole arengukava. Arenguvajadused on kajastatud KOV-i arengukavas 2018-2028 [Jõgeva valla arengukava aastateks 2018-2028 vastuvõtmine–Riigi Teataja](#), mille tegevuskava analüüsitakse ja vajadusel korrigeeritakse kord aastas. Raamatukogu statistiliste andmetega tabeleid uuendatakse igal aastal. 2024. aastal toimus uue arengukava koostamine,

kuhu oli kaastatud ka aktiivselt raamatukogu. Tulevikus on plaanis raamatukogule koostada arengukava.

Mustvee Raamatukogul ei ole arengukava. Raamatukogu tegevused on kajastatud KOV arengukavas - <https://www.riigiteataja.ee/akt/405102018005?leiaKehtiv>

Põltsamaa Raamatukogu arengukava 2020-2024 periood sai aruandeaastal läbi. <https://www.poltsamaark.ee/documents/23138993/23218610/Arengukava+2020.pdf/22aa2c73-1893-442b-96d9-8d797a7f1dbb> 2025. a plaanitakse koostada uus arengukava. Põltsamaa valla arengukavas 2040 <https://www.riigiteataja.ee/akt/429102022010?leiaKehtiv> on juttu raamatukogust, kuid üsna napilt.

2.2 Eelarve

Põhieelarve	Seisuga 31.12.23 €	Seisuga 31.12.24 €	Muutus %
Eelarve kokku	832812	843379	1,3
Tööjõukulu*	608564	618019	1,6
Komplekteerimiskulu	172136	172576	-0,5
sh KOV-ilt	116812	116568	-0,2
sh riigilt	56549	56008	-0,9
sh KuM-ilt			
Investeeringukulu**			
sh KOV-ilt			
sh riigilt			
sh KuM-ilt		4740	100
Infotehnoloogiakulu	35694	36066	-12,2

Maakonnas kokkuvõtvalt eelarvetes olulisi muudatusi ei olnud, v.a infotehnoloogiakulude vähenemine. Mustvee vallas infotehnoloogiakulud küll suurenesid 5 %, kui Jõgeval vähenesid 12 ja Põltsamaal 19 %, maakonnas kokku vähenesid kulud infotehnoloogia 12,2%.

Märkimist väärib, et aasta-aastalt vähenevad komplekteerimiskulud, st rahaeraldused teavikute ostmiseks kõikides valdades. Protsentuaalselt küll mitte palju, aga kuna teavikute hinnad on jätkuvalt tõusuteel, siis uute soetamiseks jääb vahendeid järjest vähemaks. Aruandeaastal soetas Jõgeva Linnaraamatukogu Kultuuriministeeriumi kiirendi investeeringuprojekti abiga vaikusekabiini.

2.2.1 Raamatukogude projektid

Maakonna raamatukogud esitavad projektitaotlusi Eesti Kultuuriministeeriumile ja Eesti Kultuurkapitali Jõgevamaa ekspertgruppide. Kokku saadi toetust 38 (Jõgeva 19, Mustvee 11, Põltsamaa 8) projektile summas 16900 eurot (Jõgeva 9375, Põltsamaa 5300, Mustvee 2225). Kultuuriministeeriumilt saadi Jõgeva maakonda rahalist tuge 2 projektiga summas 7240 eurot (vt tabel). Ülejäänud 9660 eurot saadi Eesti Kultuurkapitali Jõgevamaa ekspertgrupilt.

Projekti nimi	Toetuse allikas	Projekti periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus	Staatuse (lõpetatud, käimasolev vms)

Täienduskoolituste korraldamine Jõgevamaa raamatukogudes 2024. aastal	Kultuuriministeerium	01.01.-31.12.2024	2500.-	4122,50	lõpetatud
Vaikusetoa loomine kaugtöö tegemiseks Jõgeva linnaraamatukokku	Kultuuriministeerium	30.11.23-23.07.24	4740.-	9480.-	lõpetatud
Noorte festivali Hariduslinnak raames töötubade korraldamine	Eesti Kultuurkapital Jõgevamaa ekspertgrupp	15.08.2024	480.-	845,62	lõpetatud
Maaraamatukogu-hoidjate suvepäevade korraldamine	Eesti Kultuurkapital Jõgevamaa ekspertgrupp	12.-14.06.2024	740.-	4808,17	lõpetatud
Anu Raua isikunäituse korraldamine Põltsamaa Raamatukogus	Eesti Kultuurkapital Jõgevamaa ekspertgrupp	veebruarmärts 2024	320.-	610.-	lõpetatud
17. ööraamatukogu Jõgeva linnaraamatukogus	Eesti Kultuurkapital Jõgevamaa ekspertgrupp	31.05-30.07.24	400.-	700.-	lõpetatud
Betti Alveri jälgedes 2024 Jõgeva linnaraamatukogus	Eesti Kultuurkapital Jõgevamaa ekspertgrupp	16.12.24-14.02.25	500.-	960.-	lõpetatud
Vaimastvere raamatukogu 115. Kontsert Marju Länikuga	Eesti Kultuurkapital Jõgevamaa ekspertgrupp	04.12.24-02.02.25	1000.-	1731.-	lõpetatud
Kultuurisündmuste korraldamine Mustvee raamatukogudes	Eesti Kultuurkapital Jõgevamaa ekspertgrupp	Nov-dets 2024	390.-	700.-	lõpetatud
Vahur Sepa loeng õpilastele loodusest ja loomadest.	Eesti Kultuurkapital Jõgevamaa ekspertgrupp	01.09-30.11.24	325.-	488.-	lõpetatud

Projektide rahastuse toel saime läbi viia maakonna raamatukoguhoidjatele nende tööd toetavaid erialaseid koolitusi ning raamatukogu külastajatele kohtumisi kirjanikega. Projektitoetuste abil korraldati erinevaid töötube nii täiskasvanutele kui noortele, lastele. Raamatukogude üritused on olulised hariduslikud ja sotsiaalsed tugisambad, mis aitavad kaasa kogukonna arengule ja inimeste heaolule ning tänu projektitoetustele on üritustel osalemine tasuta. Maapiirkonnas on tihti raamatukogu ainuke avatud koht, kus kohtuda avaliku elu tegelastega ja osaleda

huvitavatel vestlusõhtutel. Raamatukogudes toimuvad üritused toovad kokku erineva taustaga inimesi, edendades sotsiaalset suhtlust ja kuuluvustunnet. Raamatukogudes korraldatud ürituste mõju on piirkonnale alati positiivne. Ühtlasi on üritused heaks reklaamiks raamatukogudele. Sel aastal oli Jõgeva maakonna korraldada üle-eestiline suvelaager maaraamatukoguhoidjatele. Projektitoetuse jt toetajate ning osalejate abil läks suvelaager korda.

2.3 Personal

vald	Töötajate arv	Täidetud töökohtade arv (FTE)
Jõgeva	16	13,6
Mustvee	10	7,5
Põltsamaa	14	12,4
Maakond kokku	40	33,5

2.3.1 Olulisemad muudatused personali korralduses

Jõgeva Maikuus lahkus omal soovil töölt Torma haruraamatukogu töötaja. Uue inimese leidmiseks korraldati konkurss. Konkursi esimesele tähtajale laekus ainult üks avaldus, seepärast otsustati konkurssi pikendada. Uus töötaja asus tööle septembrist. Aasta lõpus siirdus pensionile Saduküla haruraamatukogu pikaajaline töötaja. Tema töö võttis üle endine Torma töötaja.

Mustvee ja Põltsamaa valla raamatukogudes personali osas muudatusi ei olnud.

2.3.2 Erialahariduse ja kutse omandamine

Üks töötaja läbis Eesti Rahvusraamatukogu korraldatud raamatukoguhoidjate 2023/2024 õppeaasta kutsekoolituse. Raamatukoguhoidja kutse omistati neljale töötajale: Mustvee kaks töötajat (tase 7 ja tase 6), Jõgeva üks töötaja (tase 6) ja Põltsamaa üks töötaja (tase 6).

Üks Jõgeva valla haruraamatukogu töötaja omandas bakalaureuse kraadi Tartu Ülikooli infokorralduse erialal, koos sellega raamatukoguhoidjakutse 6 taseme. Üks haruraamatukogu töötaja õpib II kursusel Tartu Ülikooli infokorralduse erialal ja üks Tallinna Ülikooli kirjandusteaduste erialal magistriõppes.

2.3.3 Täienduskoolitused

Koolitusteema	Koolituste arv
Juhtimine, sh projektijuhtimine	
Raamatukogutöö kvantitatiivne ja kvalitatiivne hindamine, sh statistika ja uuringud	
Meeskonnatöö ja koostööoskused	6
Isikuandmete kaitse ja autoriõigused	1
Kogude kujundamine ja haldamine	2
Teenuste pakkumine ja arendus	8
Klienditeenindus	4
Ligipääsetavuse tagamine ning erivajadustega või puuetega inimeste teenindus	2
Digi- ja meediapädevused	8
Koolituste ja ürituste korraldamine, sh koolitamine	4

Kultuur ja kirjandus	11
Muu: Kriisikoolitus	1
Turismikorraldaja	1

Koolitusteemadest oli fookuses kultuur ja kirjandus. Omandatud teadmisi saab raamatukoguhoidja otseselt oma töös rakendada. Osaleti digi- ja meediapädevuste koolitusel. Selleks, et aidata lugejatel hinnata kriitiliselt infoallikate usaldusväärsust ja õpetada ära tundma valeinfot, peab raamatukoguhoidja olema pädev neid hindama. Raamatukoguhoidjate igapäevatöö osa on õpetada/tutvustada kasutajatele erinevaid e-teenuseid (nt digikogud, e-ajakirjad, andmebaasid). Koolitused aitavad raamatukoguhoidja igapäevatööd paremini korraldada ja erialaliselt ennast täiendada.

Raamatukoguhoidjate suhtlemisoskuste areng aitab edendada tihedamat suhtlust kohaliku kogukonnaga. Läti raamatukogudest saadud kogemused inspireerivad teenuste mitmekesistamist. Rahvusvaheliste kontaktide loomine inspireerib edasiste projektide ja koostöö algatamist. Koolituste ja kogemusõppe tulemusena on Jõgeva maakonna raamatukogud valmis pakkuma kaasaegseid, kogukonnale suunatud teenuseid. Paranenud oskused ja omandatud teadmised toetavad raamatukogu kui innovaatilise ja jätkusuutliku kultuuri- ning hariduskeskuse arengut.

Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused:

Täienduskoolituste korraldamisel lähtutakse „Raamatukoguhoidjate kutsestandardist“. Maakondlikud täienduskoolitused finantseeritakse Põltsamaa Raamatukogu ja maakonna raamatukogude vahel sõlmitud teenuste lepingute ning saadud projektitoetuste alusel. Põltsamaa Raamatukogu, maakonnaraamatukogu ülesannetes, korraldas Jõgeva maakonna raamatukoguhoidjatele kuus erialast kokkusaamist.

28.03.2024 Teabepäev RIKS, MIRKO, 2023. a kokkuvõte

RIKS Raamatukogude Info- ja kataloogisüsteem, raamatukogutarkvara tutvustus, uuendused. Küsimused ja vastused vastavalt raamatukoguhoidja, tase 6 B.2 üldoskused tegevusnäitajad p 8: *hoiab end kursis valdkonna arengutega; seab enesearendamisele eesmärgid ja arendab ennast sihipäraselt;*

MIRKO Minu Raamatukogu on uudne taskuraamatukogu, mille kaudu on võimalik laenata paberraamatuid Eesti erinevatest raamatukogudest ning tellida need pakiautomaati või kulleriga koju. Lisaks pakub MIRKO võimalust lugeda ja kuulata e-väljaandeid. Ülevaade programmist, hinnata vajalikkust ja kasulikkust vastavalt raamatukoguhoidja, tase 6 B.3.4 Arendustegevus kompetentsile: tegevusnäitajad p 1 *osaleb võrgustikutöös, koostööprojektides, erialases infovahetuses ja ühistegevuses vastavalt oma pädevusele, arvestades Eesti ja rahvusvahelist raamatukogude ning teiste info- ja kultuuriasutuste praktikat;*

Hinnata ja võrrelda raamatukogumõõdikute põhjal maakonna raamatukogude tööd, nende ühiskondlikku mõju ja kasulikkust vastavalt „Raamatukoguhoidja, tase 6 B.2.4 Arendustegevus“ kompetentsile: 2) *kogub ja üldistab oma töövaldkonnaga seotud andmeid; tõlgendab andmeid sobivas kontekstis ning „Raamatukoguhoidja, tase 7 B.2.4 Juhtimine ja arendustegevus“ kompetentsile: 2) algatab ja koordineerib raamatukogu tegevusega seotud*

andmete kogumist; analüüsib kogutud andmeid, kasutades erinevaid andmekogumis- ja analüüsimeetodeid; tulemuste alusel korraldab edasist tegevust.

Teabepäeval osalenu sai ülevaate igapäevatöös kasutatava raamatukogusüsteemi RIKS uuendustest; MIRKO toimimisest ja liitumisvõimalustest; maakonna raamatukogunduse arengutest 2023. aastal; Kultuuriministeeriumi kavandatavatest raamatukoguteeninduse koordineerimise ülesannete ümberkorraldamisest.

26.04.2024 Kriisikoolitus;

Kriisikoolitus. Viimaste aastate jooksul on elu palju muutunud. Eriolukord, ka pikem elektrikatkestus, on meie kõigi elu tabanud ühel või teisel moel. Kriis võib olla seotud inimese isikliku elu sündmustega, loodusjõudude või ka maailmas valitsevate olukordadega. Nendega toimetuleku esimeseks eelduseks on asjakohased teadmised, heade ja toetavate suhte olemasolu, selged kokkulepped ja teadlik ühine tegutsemine.

Teemapäeval osalenu sai ülevaate:
millised kriisid võivad meid tabada, kriisiga toimetulekust eraisikuna ja asutusena ning kriisivarudest, kogukonna kriisiplaanist ja ühisest tegutsemisest, kerksuskeskuse vajalikkusest.

26.04.2024 Mehhiko kultuurist 2024. aastal tähistasime teema-aastana Eesti kultuuririkkust. Märkame, väärtustame ja hoiame Eesti kogukondade ning rahvaste kultuuride mitmekesisust. See on väärtus, mis ühendab kõiki meid, kes me Eestit südames kanname. Erinevad lood rikastavad meid. Kultuuririkkuse aasta tähistamiseks toimus slaidiesitluse kaudu rännak Mehhiko kultuuri ja traditsioonidesse.

Koolituspäeva eesmärk lähtus vastavalt raamatukoguhoidja taseme 6 B.2. Üldoskused p 8. *hoiab end kursis valdkonna arengutega; seab enesearendamisele eesmärgid ja arendab ennast sihipäraselt.*

29.05.2024 Õppereis (Hoiuraamatukogu, Pimedate raamatukogu, Rahvusooper Estonia kostüümiladu, Eesti Lastekirjanduse Keskus.

Õppereisi eesmärk oli arendada erialaseid teadmisi kogemusõppe kaudu vastavalt „Raamatukoguhoidja, tase 6 B.3.4 Arendustegevus“ kompetentsile: *p 2. kogub, analüüsib ja vastavalt kontekstile üldistab oma töövaldkonnaga seotud andmeid; p 4. tutvustab raamatukogu tegevust oma pädevuste piires, kasutades erinevaid kommunikatsioonivõimalusi ja –vahendeid.*

Kogemusõppel osalenu oskab teistest raamatukogudest ja muuseumidest saadud kogemusi oma töös rakendada.

26.-27.09.2024 Õppereis „Läti raamatukogud ja kultuuriväärtused“

Kogemusõppe eesmärk oli tutvustada raamatukogu- ja infotöö korraldust Läti raamatukogudes; anda teadmisi rahvusvahelisest raamatukogude vahelisest koostööst; tutvustada erinevaid koostöövorme ja nende toimimismehhanisme. Küllastati Karksi raamatukogu, Ogre Keskraamatukogu ja Läti Rahvusraamatukogu (Riias).

Õppereisil osaleja tunneb rahvusvahelise koostöö vorme ja nende toimimismehhanisme, omab ülevaadet Läti raamatukogunduse hetkesisust ja oskab teistest raamatukogudest ja muuseumidest saadud kogemusi oma töös rakendada.

6.11.2024 Koolitus kommunikatsioonist

Eesti meediamaaastik on ühelt poolt väga väike, teisalt väga mitmetahuline. See tähendab omakorda, et enda turundamine ja nähtavaks tegemine läbi meedia ja kommunikatsiooni peab olema strateegiliselt plaanitud ja läbi mõeldud. Meediategevuste aluseks on ettevalmistus. Seda nii teemade mõttes, mida meediale pakkuda kui ka siis, kui meedia mõnest meie teemast huvitatud on. Teema käsitlemine nii ajakirjaniku kui kommunikatsiooniinimese vaatest. Ettevalmistuse etappidest ja nippidest ning sisekommunikatsiooni olulisusest, sest siin kehtib reegel – kõigepealt sisse, alles seejärel välja.

Koolituspäeva eesmärk lähtus vastavalt raamatukoguhoidja taseme 6 B.2. Üldoskused p 5 väljendab ennast selgelt, loogiliselt ja sihtgrupile mõistetavalt; p 8. hoiab end kursis valdkonna arengutega; seab enesearendamisele eesmärgid ja arendab ennast sihipäraselt; tase 6 B.3 Kompetentsid, arendustegevus p 2 kogub, analüüsib ja vastavalt kontekstile üldistab oma töövaldkonnaga seotud andmeid.

Koolitusel osalenu sai ülevaate meie meediamaaastikust ja selle eripäradest ning soovitudest meediaga suhtlemisel.

12.12.2024 Jõuluseminar: Betti Alveri muuseum ja Kaunite Kunstide Kodu Jõgeval.

Seminaril osalenud tutvusid muuseumi tööga ning said ülevaate Betti Alveri ja Heiti Talviku elust ja loomingust ning Kaunite Kunstide Kodu kui kogukonna keskuse tegemistest. Ühtlasi anti üle tänukirjad ja väikesed kingitused teenekatele maakonna raamatukogutöötajatele tööjuubelite puhul.

3 Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon

3.1 Hoone ja ruum

Jõgeva valla raamatukogudes võib üldiselt töötingimusi pidada headeks, kuigi väiksemaid murekohti on kõigis raamatukogudes. Sadukülas vajab remonti raamatukogu põrand, uuendamist laevalgustus, raamatukogu välistrepile paigaldati käsipuu, et lihtsustada sissepääs eakatele inimestele. Siimustis vajab renoveerimist elektrisüsteem, Vaimastveres on puitaknad aastast 1996, lasevad läbi tuult ja külma, vajavad vahetamist. Tormas on ruumide seisukord endine: elektriga kütmine, külmad ja kitsad ruumid, kehva valgustus. Jaanuaris olid kaks nädalat veetorud külmunud. Liikumispuudega inimeste raamatukogu külastamine praeguses asukohas on puudulik. On vajadus paremas seisukorras ruumide järgi.

Mustvee valla raamatukogudel on kõigil head asukohad ja võimalused koostöö tegemiseks teiste asutustega. Ruumide seisukorrad on head. Ulvi välisteeninduspunkt on jätkuvalt suletud ja toimub koduteenindus. Plaanis on remontida Ulvi vana koolimaja, kuhu tuleks raamatutuba (aeg teadmata).

Põltsamaa Pearaamatukogu fassaad ja tagatrepp vajavad endiselt remonti. Näitusesaal läbis uuenduskuuri: värviti seinad ja lagi, vahetati põrandakate, seinetele paigaldati helisummutuspaneelid. Põltsamaa Raamatukogu täiskasvanute osakonna riulid tehti osaliselt ühe laudi võrra madalamaks, mis aga ei lahendanud valgustuse probleemi. 2025. a on vajalik paigaldada riulite vahele lisavalgustus.

3.2 Ligipääsetavus

3.2.1 Ligipääs raamatukogude ruumidele ja teenustele

Ligipääsetavuse aspektid	Mitmes raamatukogus?
Raamatukogu kodulehel on toodud vajalik info erivajadustega inimestele pakutavate võimaluste ning ruumide kohta	3
Raamatukogu kodulehel on info Pimedate raamatukogu ja selle võimaluste kohta	3
Raamatukokku on paigaldatud taktilised tähised	0
Raamatukogu pakub regulaarselt koduteenindust	24
Raamatukogusse pääseb mugavalt ilma kõrvalise abita ka ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastaja	13
Ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastajad pääsevad ilma kõrvaliseabita mugavalt kõikidesse raamatukogu ruumidesse	13
Raamatukogus on nõutele vastav invatualett	8
Raamatukogu juures on invaparkimiskohad või invatranspordile on muul viisil tagatud parkimisvõimalus	10
Kuuldeaparaadi kasutajal on raamatukogus võimalik kasutada silmusvõimendit	0
Raamatukogu lahtiolekuajad arvestavad ühistranspordigraafikutega	18
Raamatukogu on avatud vähemalt ühel nädalavahetuse päeval	4
Muu (nimetada)	0

Põltsamaa valla raamatukogude taristu ei võimalda igakülgset juurdepääsu erivajadustega inimestele. Enamike raamatukogude juures ei ole korraldatud parkimisala (välja arvatud Puurmani, Aidu, Pajusi). Täielik või osaline juurdepääs on tagatud Puurmanis, Aidus, Põltsamaal, Lustiveres, Tapikul ja Pajusis. Juurdepääs puudub Adavere raamatukogus.

Jõgeva vallas on täielikult tagatud juurdepääs: Jõgeva, Vaimastvere, Palamuse raamatukogudes. Osaliselt on tagatud juurdepääs: Kaareperes, Kuremaal, Sadukülas. Juurdepääs puudub Laiusel, Sadalas, Siimustis, Tormas. Saduküla haruraamatukogu välistrepile paigaldati trepikäsipuu, mis tagab osaliselt liikumispuudega inimestele sissepääsu raamatukokku.

Mustvee vallas on juurdepääs erivajadustega inimestele võimalik Lohusuus, Saarel, Voorel, Kasepäl ja Rajal. Osaline juurdepääs võimalik Avinurmes ja Mustvees.

3.2.2 Koduteenindus

Koduteeninduse teenused	Kordade arv	Kasutajate arv
Väljaannete laenutus	4260	81
Kasutajakoolitus		
Digipädevuste alane nõustamine		
Muu (nimetada)		

Koduteeninduse tarbijad on valdavalt eakad inimesed, kes ise kodust liikuma ei pääse. Mustvee vallas on Ulvi teeninduspunkt ajutiselt suletud juba mitmendat aastat ja seetõttu on sealses

kandis koduteenindus ainuvõimalik variant. Teistes maakonna raamatukogudes tehakse koduteenindust vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui üks kord kuus. Tellitud raamatud pakib raamatukogutöötaja ja lepib külastuspäeva kokku, millal on võimalik raamatud koduteenindatavale viia. Klientidele on teenus tasuta ja nad on sellise teenuse korraldamisega rahul. Koduteenindusena pakutakse kolme teenust: teavikute laenutamine/tagastamine, lugemissoovitused ja infopäring.

3.2.3 Teenused teistele asutustele

vald	Teenused teistele asutustele	Kordade arv	Osavõtjate arv
Jõgeva	Klubi Paunvere eakad	3	70
	Palamuse Naisselts	1	15
	Pensionäride seltsing „Torma hõbedane“	2	40
	Lasteaiad	7	104
	Hooldekodu „Elukaar“	2	30
Mustvee	-	0	0
Põltsamaa	Põltsamaa Kingu Kodu	39	897
	Lasteaiad	27	310
	Koolid	78	673
	Eakate klubi	1	50
	Noortekeskus	1	45
Maakond kokku		161	2234

Raamatukoguhoidjad käivad lasteaedades ette lugemas ja lasteaia rühmad käivad raamatukogudes, kus tutvustatakse Lugemisisu programmi ja kutsutakse selles osalema. Samuti tutvustakse uusi raamatuid. Eakate klubides jt seltsingutes peetakse kirjandusega seotud loenguid, tutvustatakse raamatukogude teenuseid, võimalusi.

Põltsamaa Kingu Kodu psüühiliste erivajadustega kliendid külastavad regulaarselt (kord nädalas) Põltsamaa Raamatukogu lasteosakonda. Muinasjutuhommikul kuulatakse muinasjuttu, arutletakse loetu üle ja laenutatakse raamatuid.

Osutatavad teenused julgustavad inimesi külastama raamatukogu mitte ainult raamatute laenutamiseks, vaid ka kui avatud kohta, kuhu on oodatud kõik kogukonna liikmed jm huvilised. Tihti on maakohtades raamatukogu ainus koht, kus inimesed kokku saavad. Raamatukogutöötajad annavad oma tubli panuse, et külastajatel oleks raamatukogudes hea olla.

3.3 Innovatsioon

3.3.1 Raamatukogude pakutavad/kasutatavad innovaatilised/infotehnoloogilised võimalused

Innovaatilised/infotehnoloogilised lahendused	Mitmes raamatukogus?
Raamatukogusüsteem URRAM	-
Raamatukogusüsteem RIKS	25
Raamatukogusüsteem Sierra	-
Raamatuid saab laenutada igal ajal laenutuskapi kaudu	4
Raamatuid saab tagastada igal ajal tagastuskasti, tagastusluugi või laenutuskapi kaudu	24

Raamatukogus on iseteeninduslahendused (laenutusautomaadid)	3
Raamatukogu pakub avatud raamatukogu teenust (24/7)	-
Raamatukogu pakub kasutajatele kaugtöökohta/individuaaltööruumi	2
Raamatukogu pakub kasutajatele rühmatööruumi	1
Raamatukogu pakub kasutajatele konverentsitehnikat	3
Raamatukogu pakub kasutajatele vähemalt ühte kaamera ja mikrofoni (nt koosolekuteks)	8
Raamatukogus saab kasutada helistuudiot (nt muusika, taskuhäälingute loomiseks)	-
Raamatukogus saab kasutada videostuudiot (nt videote, vlogide loomiseks)	-
Raamatukogus on kasutusel RFID lahendus	-
Raamatukogus on vähemalt üks AIP arvuti	24
Raamatukogus saab kasutada WiFi ühendust	24
Raamatukogus saab kasutada printerit ja/või skannerit ja/või koopiamasinat	24
Raamatukogus saab värviliselt printida	10
Muud teenused : lamineerimine	5

Lisaks infotehnoloogilistele teenustele pakuvad raamatukogud muid teenuseid: bussipiletite ostmise, raamatute kiletamine, saali rent jt. Mustvee raamatukogus töötab Omniva postipunkt.

3.3.2 Tähtsamad arendustegevused infotehnoloogia vallas

Põltsamaa valla IT-arendus ja eelarvelised otsused tehakse koostöös Põltsamaa valla IT-osakonnaga. Arendustegevuse eesmärgid infotehnoloogia valdkonnas: uued lahendused, interneti ja Wi-Fi levik, tarkvarad jne. Riistavaraostude puhul osaleb raamatukogu edaspidi ühishangetes.

Jõgeva linnaraamatukogus on alates juulist kaugtöökoht, mille soetamiseks küsiti toetust Kultuuriministeeriumi projektist "Rahvaraamatukogude arendusprojektid 2024". Saduküla raamatukogu saab uue arvuti uue aasta algul.

Mustvees suuremaid arendusi sellel aastal ei tehtud

3.3.3 Iseteeninduslike teenuste kasutus

Jõgeva maakonnas on kasutusel raamatukapid (4tk), mis võimaldavad ettetellitud teavikuid kätte saada 24/7. Iseteeninduslike teeninduslette (RITA) on maakonnas neli, üks Mustvees, üks Jõgeval ja kaks Põltsamaa raamatukogus. RIKS programm võimaldab saada ülevaadet nii raamatukapi kui RITA kasutuse kohta. Samuti saab analüüsida laenutustähtaaja pikendamist - kiirpikendamist ja RIKS pikenduse ja RIKSWEB pikenduse osas.

Maakonnas kokku tehti kiirpikendusi 14360 korral, raamatukapi telliti teavikuid 2221 tk, RIKSWEBi kaudu pikendati laenutustähtaega 302 korral; RITA kaudu laenutati 1354 teavikut, RITA pikendusi tehti 67 korral. Kohapealsed - RIKS laenutus 137228, RIKS pikendus 55849. Pikendusi kokku oli 70578, sellest iseteeninduslikud pikendused 14729, s.o 20,1 % koguarvust.

Maakonna igas külastuskohas on võimalik teavikuid tagastada tagastuskasti. Enamasti tehakse seda nädalavahetusel ja pühade ajal. Neid tagastusi ei registreerita eraldi, vaid loetakse tavalise tagastusena.

4 Kogude kujundamine

4.1 Komplekteerimise põhimõtted

Jõgeva Raamatukogul on olemas kehtiv ja avalikustatud komplekteerimise põhimõtted ja säilitamise tähtajad. Dokument vaadatakse üle kahe aasta tagant ja vajadusel uuendatakse.

<https://jogeva.lib.ee/wp-content/uploads/2025/02/JR-komplekteerimisphiotted-ja-sailitamise-tahtajad.pdf>

Põltsamaa Raamatukogul on olemas kehtiv ja avalikustatud dokument „Põltsamaa Raamatukogu teavikute komplekteerimispõhimõtted ja säilitamise tähtajad”. Dokument on koostatud 2018. a ja uuendatud 2020. a.

<https://www.poltsamaark.ee/documents/23138993/27390212/Teavikute+komplekteerimisp%C3%B5him%C3%B5tted+ja+s%C3%A4ilitamise+t%C3%A4htajad+2020.pdf/de5dcfb2-0c79-411a-bee4-6af907e4b766?version=1.0>

Mustvee Raamatukogu lähtub Põltsamaa Raamatukogu (maakonnaraamatukogu ülesannetes) komplekteerimise põhimõtetest.

4.2 Kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Kogude ringlus 2024. a.

Jrk nr	Rmtk	Kojulaenu	Teavikud	Ringlus
1	Mustvee, Ulvi	12828	14964	0,86
2	Avinurme	5887	13128	0,45
3	Kasepää	1786	3530	0,51
4	Lohusuu	744	847	0,88
5	Raja	4625	8782	0,53
6	Saare	3266	10019	0,33
7	Voore	3434	10384	0,33
	Mustvee vald kokku	32570	61654	0,53
8	Jõgeva	47407	55977	0,85
9	Torma	5917	10666	0,55
10	Sadala	3677	6149	0,60
11	Siimusti	6615	9705	0,68
12	Saduküla	2474	6072	0,41
13	Vaimastvere	3650	12141	0,30
14	Kuremaa	4540	8341	0,54
15	Kaarepere	3505	7698	0,46
16	Palamuse	8330	12248	0,68
17	Laiuse	4365	10412	0,42
	Jõgeva vald kokku	90480	139409	0,65
18	Adavere	4931	7443	0,66
19	Aidu	9325	6115	1,52
20	Lustivere	5479	5289	1,04
21	Pajusi	6204	5489	1,13

22	Puurmani	7891	9633	0,82
23	Põltsamaa	49168	62056	0,79
24	Tapiku	5333	3572	1,49
	Põltsamaa vald kokku	88331	99597	0,89
	Maakond kokku	211381	300660	0,70

Kogude ringlus on maakonnas väga erinev. Kõige madalam on Vaimastveres (0,30), kõige kõrgem Aidus (1,52). Valdade keskmised on: Mustvee 0,53, Jõgeva 0,65 ja Põltsamaa 0,89. Maakonnas kokku on vastav tulemus 0,70. Kogude ringluse määramiseks jagatakse aasta jooksul laenutatud teavikute arv teavikute üldarvuga. Saadud arv näitab, kui intensiivselt on antud perioodil kogusid kasutatud (mitu korda keskmiselt on ühte teavikut välja laenutatud). Kogude suurus on hea, kui kogude ringlus on 1; kogude suurus on väga hea, kui ringlus on 1,2.

Hõlve (raamatukogu kasutavate inimeste osakaal) 2024. a

Jrk nr	Rmtk	elanike arv	kasutajaid	Hõlve %
1	Mustvee, Ulvi	1991	659	33,1
2	Avinurme	945	372	39,4
3	Kasepää	226	95	42,0
4	Lohusuu	354	30	8,5
5	Raja	670	199	29,7
6	Saare	519	117	22,5
7	Voore	534	165	30,9
	Mustvee vald kokku	5239	1637	31,2
8	Jõgeva	5844	2231	38,2
9	Torma	997	297	29,8
10	Sadala	688	147	21,4
11	Siimusti	1247	312	25,0
12	Saduküla	368	69	18,8
13	Vaimastvere	760	238	31,3
14	Kuremaa	548	178	32,5
15	Kaarepere	692	85	12,3
16	Palamuse	1374	395	28,7
17	Laiuse rk	588	184	31,3
	Jõgeva vald kokku	13106	4136	31,6
18	Adavere	738	206	27,9
19	Aidu	322	106	32,9
20	Lustivere	693	130	18,8
21	Pajusi	676	205	30,3
22	Puurmani	1048	367	35,0
23	Põltsamaa	5722	1975	34,5

24	Tapiku	119	105	88,2
	Põltsamaa vald kokku	9318	3094	33,2
	Maakond kokku	27663	8867	32,1

4.3 Raamatukogu komplekteerimine (trükkis, e-raamat, audioraamat): analüüs ja hinnang

Kirjanduse komplekteerimisel on prioriteediks eesti autorite ilukirjandus, laste- ja noortekirjandus ning tõlkekirjandusest väärtkirjandus erinevatest sarjadest. Raamatukogutöötajad arvestavad raamatute tellimisel lugejate soovidega ja rahaliste võimalustega. Suurem nõudlus on ajaviitekirjandusele, eneseabi raamatutele, elulugudele, ajaloole. Lastele komplekteeritakse raamatuid vastavalt vanusele, koolilaste osas järgitakse õpetajate soovituslikke nimekirju. Tellitakse eesti lasteraamatute klassikuid, populaarsed on lasteraamatute sarjad. Seejuures jälgitakse võimalusel kõikide lugejarühmade vajadusi. Luulekogude tellimine oli valikuline, sest nende lugejaid on vähe. Lähtuti peamiselt autorist. Vähene teadmiskirjanduse tellimine. Palju ilmub nõuanderaamatuid (majanduse, investeerimise ja eneseabi).

Struktuuriüksus	Kogud 01.01.2024	Juurdetulek		Kustutatud	Kogud 31.12.2024
		Ost	annetus		
Mustvee	61446	1717	457	2350	61270
Jõgeva	135574	4479	110	3265	136898
Põltsamaa	96130	2675	172	2053	96924
maakond kokku	293150	8871	739	7668	295092

Maakonna kogud uuenesid 2024. a 3,3 %. Ühe elaniku kohta hangiti maakonnas keskmiselt 0,35 teavikut, sh Jõgeva vallas 0,35, Mustvees 0,41, Põltsamaal 0,31. teavikut ühe elaniku kohta.

Struktuuriüksus	Kulud teavikutele			Sh raamatutele		
	2023	2024	Muutus (+/-)	2023	2024	Muutus (+/-)
Mustvee	30785	29 825	-960	25913	25562	-351
Jõgeva	87226	86820	-406	72979	71392	-1587
Põltsamaa	55350	55931	581	42899	42258	-641
Kokku	173361	172576	-785	141791	139212	-2579

4.4 Perioodika komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Perioodika kulud eurodes

Raamatukogu	2023. a	2024. a	muutus
Mustvee	4852	4259	-593
Jõgeva	12616	12907	291
Põltsamaa	12451	13673	1222

Maakond kokku	29919	30839	920
----------------------	--------------	--------------	------------

Perioodika komplekteeritakse inimeste huvi ja loetavuse järgi. Ajakirjad ja nädalalehed on väga loetavad ja laenutatakse palju. Kulud perioodikale küll kasvavad aasta-aastalt, kuid väljaandeid saavad raamatukogud tellida hindade tõusu tõttu järjest vähem. Ajalehti ja ajakirju soetati aruandeaastal 30839 euro (Jõgeva vald 12907.- Mustvee vald 4259.- Põltsamaa vald 13673.-) eest, mis moodustas komplekteerimiskuludest 17,87 % (2023. a 17,25%). Digiväljaannete ligipääsud on (erinevate) pabertellimustega kaasas ning neid saab kasutada AIP arvutites raamatukogutöötaja sisselogimisel. Lugejatele neid ei väljastata.

4.5 Muude väljaannete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Auviseid ja elektroonilisi teavikuid 2024. a raamatukogudesse ei ostetud, sest puudub huvi.

4.6 Esemete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Esemeid raamatukogudesse 2024. a juurde ei soetatud.

4.7 Annetuste osakaal kogude juurdekasvust

Kogud täienesid kogu maakonnas 9997 teavikuga, sellest 793 saabus annetustena. Annetused moodustasid kogu juurdekasvust umbes 8%. Annetusi saadi eraisikutelt ja Hoiuraamatukogu kaudu erinevatelt asutustelt ja kirjastuste laojääkidena.

4.8 Inventuurid ja mahakandmised

Inventuure tehti 2024. a Jõgeva valla kahes raamatukogus – Sadalas ja Kuremaal. Kustutatakse aegunud ning katkiseid teavikuid, samuti topelt eksemplare, 0-laenutustega teavikuid valikuga ja teatud aastani. Kokku kustutati sel aastal kõigist kogudest 8151 eksemplari (2023. a 9773 eksemplari).

5 Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

5.1 Lugejaküsitlused

Oma lugejaküsitlust sellel aruandeaastal ei tehtud. Lugejaküsitlus viidi läbi üle-eestiliselt.

5.2 Üleriigilise rahulolu-uuringu tulemused

Maakonnas kokku osales rahulolu uuringus 402 inimest, kes andsid kokku 3904 punkti. Maakonna rahuloluindeks oli 9,71.

Struktuuriüksus	vastanuid	hinnangute summa	rahulolu indeks
Mustvee	37	354	9,57
Jõgeva	238	2319	9,74
Põltsamaa	127	1231	9,69
maakond kokku	402	3904	9,71

	antud hindepunkte (mitu korda)								
Struktuuriüksus	10	9	8	7	6	5	4	3	2
Mustvee	30	4	1		1		1		

Jõgeva	212	14	4	3	2			2	1
Põltsamaa	109	7	7	2		1		1	
maakond kokku	351	25	12	5	3	1	1	3	1

Maksimumhinde (10p) andsid maakonnas kokku 351 vastajat (87,3%), 25 vastajat (8,7%) hindasid raamatukogude tööd 9 p, 12 vastajat (3%) 8 p vääriliseks. Kahjuks oli ka üksikuid väga madalaid hinnanguid.

Toodi välja, et töötajad on sõbralikud ja vastutulelikud, annavad asjatundlikke raamatute soovitusi. Meeldiv koostöö raamatukoguhoidjaga, kiire teenindus. Raamatukogu on tore koht, toredad igakuised kohtumised, ilusad näitused, võimalus ajalehti lugeda. Kiideti, et raamatukogu on pühapäeval avatud, teisalt sooviti, et rohkem raamatukogusid võiks olla pühapäeviti lahti. Meeldivad raamatukogus pakutavad lisavõimalused, sooviti, et oleks rohkem üritusi. Sooviti rohkem kirjanikke näha. Öeldi, et raamatukogus saavad kõik probleemid lahenduse. Erialakirjanduse valik võiks olla suurem.

Keskkond- hubane, puhas, ilus ruum, valgusküllased ruumid, head kunstinäitused. Puudustena toodi välja, et raamatukogu saaks suuremad, paremad ruumid, raamatukogu võiks asuda keskuses, raamatukogus võiks olla rohkem eraldatud nurgakesi. Muretseti raamatukogu majandusliku olukorra pärast.

5.3 Raamatukogu kasutamine ja teenused

5.3.1 Avalikule teabele ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse elektroonilistele teenustele juurdepääs

Mustvee AIPi kasutamine on jätkuvalt languses, vajadus on minimaalne. Rohkem kasutatakse suvel kodukontori teenustena.

Jõgeva avaliku interneti punkti (AIP) vajadus vähenenud ei ole, pigem on nõudlus suurenenud. Igas kodus ei ole arvutit ja sellisel juhul puudub võimalus teha erinevaid e-riigi toiminguid. Samuti vajavad AIP arvuti kasutamise võimalust ukrainlased.

Põltsamaa Olemasolevad arvutid leiavad kasutust igapäevaselt, aga oleks vaja osaliselt välja vahetada. Põltsamaa Raamatukogu laste- ja noorteosakonna AIP arvuti sai uue monitori. 2025. a osaletakse valla ühishankes ja raamatukogul on võimalus esitada enda sisend. Lisaks vajame printer-koopiamasinate väljavahetust.

Maakonnas üldiselt on AIP arvutid valdavalt vanemad kui 5 aastat. Valdavalt on neis kasutusel Windows 10 operatsioonisüsteem, mis uuel aastal lõpetab töö. Vanade arvutite kasutamine võib seetõttu muutuda probleemseks.

5.3.2 Muudatused ja uuendused teeninduskorralduses ning teenustes, sh e-teenustes

Jõgeva linnaraamatukogus on alates juulist võimalik kasutada kaugtöökabiini VAIKE raamatukogu lahtiolekuaegadel. Kaugtöökabiini soetamist toetas Kultuuriministeerium. Kabiini kasutamiseks on oluline etteregistreerimine.

Mustvees ja Põltsamaal muudatusi ei olnud.

5.3.3 Lugejad

vald	Lugejad 2023	Lugejad 2024	Muutus (+-)	Unikaalsed lugejad 2024	Vahe Lugejad- unikaalsed lugejad
Jõgeva	4183	4136	-47	3738	398
Mustvee	1613	1637	+24	1495	142
Põltsamaa	2984	3094	+110	2650	444
Maakond kokku	8785	8867	+87	7883	984

Enim on lugejaid juurde tulnud Põltsamaa valla raamatukogudes – 110 inimest. Mõnevõrra avaldas mõju Põltsamaa Ühisgümnaasiumi raamatukogu sulgemine 2024. a. Kuigi Jõgeva valla raamatukogudes on lugejaid jäänud vähemaks, siis maakonnas tervikuna on juurde tulnud 87 lugejat. Jõgeva maakonnas on raamatukogude reform läbi viidud kõigis kolmes vallas ja seetõttu on statistilises aruandluses valdade koondites loendatud lugejaid unikaalsetena, st kui lugeja kasutab raamatukogu mitut osakonda või haruraamatukogu, arvestatakse teda ühe lugejana.

5.3.4 Külastused

vald	Külastused 2023	Külastused 2024	Muutus (+-)
Jõgeva	69288	69355	67
Mustvee	21831	23605	1774
Põltsamaa	57262	57290	28
Maakond kokku	148381	150250	1869

5.3.5 Laenutused

vald	Laenutused 2023	Laenutused 2024	Muutus (+-)
Jõgeva	102322	101229	-1093
Mustvee	32441	33957	1516
Põltsamaa	100932	107735	6803
Maakond kokku	235695	242921	7226

Vaatamata elanike arvu vähenemisele maakonnas on laenutuste ja külastuste arv tõusuteel, v.a Jõgeva vallas, kus laenutuste arv vähenes 1093 võrra. Sealset laenutuste vähenemist mõjutas asjaolu, et Torma haruraamatukogu oli kaks kuud (juuli, august) suletud töötajate vahetuse tõttu. Uue töötaja leidmiseks korraldati konkurss, mis esimesel korral ebaõnnestus ja seepärast pikendati konkursi tähtaega. Ilmselt mõjutab laenutuste ja külastuste arvu tõusu ka raamatute kallinemine, st koju ostetakse vähem raamatuid.

5.3.6 MIRKO teenus

Aasta lõpuks olid maakonna kõik valdade raamatukogud ühinenud MIRKOga.

Jõgeva valla kõik raamatukogud ühinesid üleriigilise laenutusplatvormiga MIRKO novembris. MIRKO käivitus hästi ja kiiresti. Juba teisel päeval pärast liitumist tuli esimene tellimus Vaimastvere haruraamatukokku. Laenutusi jõuti teha 9-l korral: Jõgeva linnaraamatukogus 5 ja Vaimastveres 4.

Mustvee valla raamatukogu liitus MIRKOga aprillis 4 raamatukoguga (Mustvee, Avinurme, Kasepää, Raja). Uuel aastal ühinevad Voore ja Saare raamatukogud. Kokku on tehtud 55 laenutust ning 15 pikendust, sh Mustvee 26 +1, Avinurme laenutusi 27 + 14, Kasepää 2.

Põltsamaa allkirjastas MIRKO liitumislepingu detsembris. Teenus aktiveerub uuel aastal.

Kokku tehti MIRKO vahendusel maakonnas laenutusi 64 ja pikendusi 15.

5.3.7 Ülevaade RVL teenusest

2024. a RVL aruandluse metoodikas tehti muudatus, kus ei loeta RVL teenuse osaks sama juhtkonna alluvuses olevate raamatukogude vahelisi raamatute liigutamisi (haruraamatukogude või haruraamatukogu ja keskraamatukogu vaheline raamatute liigutamine). Seetõttu ei ole näitajad võrreldavad ning on oluliselt väiksemad eelmise aastaga võrreldes.

	2023	2024
RVL välja	20474	2385
RVL sisse	20425	2346

5.3.8 Infopäringud

vald	Päringud 2023	Päringud 2024	Muutus (+/-)
Jõgeva	224	173	-51
Mustvee	142	166	24
Põltsamaa	184	236	52
Maakond kokku	550	575	25

Kuna päringute arvestamise juhend saabus vahetult enne aruande koostamist, siis 2024. a päringud on toodud tabelis vana metoodikat rakendades. Päringuid tehakse igapäevaselt, kuid tõenäoliselt on paljud päringud jäänud registreerimata, eriti need, mis tehakse kohapeal. Registreeritud infopäringute peamised teemad: enamus päringutest on esitatud konkreetse raamatu saadavuse kohta, IT-ga seonduv, kust leida konkreetset infot jm leidmuspäringud. Sisulised teemapäringud on peamiselt seotud kodulooga.

5.3.9 Virtuaalüritused, -koolitused ja -näitused

Jõgeva ja Mustvee valla raamatukogudes virtuaalüritusi, -koolitusi ja -näituseid ei korraldatud.

Põltsamaa raamatukogus:

- virtuaalne lugejamäng "Kas tunned Põltsamaa raamatukogu?". Osalema olid oodatud kõik vanuserühmad;
- luuletuste jõulukalender Facebookis;
- veebikoolitus Adavere lasteaia vanemale rühmale, teema "Turvaliselt internetis."
- emakeelepäeval Adavere lasteaia vanema rühma videokohtumine kirjanik Epp Petronega.

Üritused ei ole järelvaadatavad.

5.3.10 Tasulised teenused

☒ Printimine, paljundamine

☒ Ruumirent

☒ Üritused

☒ Muu: raamatute kiletamine, lamineerimine, vanade raamatute müük, bussipiletite müük.

5.4 Laste- ja noorteteenindus

Struktuuriüksus	Lugejad 2023	Lugejad 2024	Muutus (+/-)	Külast-d 2023	Külast-d 2024	Muutus (+/-)	Laenut 2023	Laenut 2024	Muutus (+/-)
Jõgeva	1424	1286	-138	26969	25597	-1372	15128	15078	-50
Mustvee	414	438	24	7368	7949	581	3198	3146	-52
Põltsamaa	1028	1039	11	17810	17013	-797	15476	16592	1116
Kokku	2866	2763	-103	52147	50559	-1588	33802	34816	1014

Maakonnas kokku on langenud noorte lugejate ja külastuste arv. Raamatukogusid eraldi võttes on tulemus väga erinev, seda ka valdade lõikes. Kui Jõgeva vallas on noori lugejaid jäänud vähemaks, siis Mustvees ja Põltsamaal on pisut juurde tulnud. Külastusi on jäänud vähemaks Jõgeval (-1372) ja Põltsamaal (-797) ja Mustvees on külastuste arv tublit suurenenud (581). Suur erinevus valdade lõikes on ka laenutuste arvudes. Kui Jõgeval ja Mustvees on need pisut vähenenud, siis Põltsamaal on 1116 võrra suurenenud. Seda ilmselt põhjustas Põltsamaa Ühisgümnaasiumi raamatukogu sulgemine ja õpilased laenasid nn soovituslikku kirjandust Põltsamaa raamatukogust. Paraku õpilaste lugemishuvi väheneb, seda eriti keskastme (6.-8. klass) osas. Lapsed pigem kasutavad raamatukogu kohana kus oodata bussi, mängida lauamänge, raamatuid/ajakirju sirvida või lihtsalt olla.

5.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamisel ja arendamisel on väga tähtis lugejate huvisid arvestav ning väärtkirjandust sisaldav kogu. Raamatukogud teevad tööd selle nimel, et laste ja noorte lugemisharjumusi hoida ja parandada. Maakonnas toimub laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine koostöös koolide ja lasteaedadega. Jälgitakse Lastekirjanduse Keskuse soovitusi ning et oleks komplekteeritud oluline ja auhinnatud eesti autorite uudislooming. Õpetajad küsivad raamatukogust raamatute eksemplaarsuses kohta, et oleks teada, mida ja kui palju raamatukogu saab anda lastele lugemiseks. Tehakse RVL-i, laenutades vajalikke raamatuid oma valla piires ja maakonna teistest valdadest. Koolide soovitatud raamatutele soetatakse võimalusel lisaeksemplare. Lugejagrupid on olemasolevate teavikutega rahul ja arvestades lugejate soove, saab eksemplare juurde tellida.

5.4.2 Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamine, arendamine ja üritused

Lugemisharjumuste kujundamine lastes algab juba nende sündides. Uutele ilmakodanikele kingitakse Kultuuriministeeriumi ja Lastekirjanduse Keskuse poolt välja antud „Pisike puu“ raamat. Raamatukogu esindaja käib valla korraldatud beebide vastuvõtul raamatut üle andmas. Lugemisharjumust lastes kasvatada-arendada tuleb varakult, suurim roll on siin kodu-lasteaed-kool-raamatukogu koostööl. Lastele suunatud ürituste peamine eesmärk on tutvustada neile kirjandust, panna nad kaasa mõtlema ja seeläbi innustada lugema.

Lastele ja noortele mõeldud vabariiklikud projektid on väga tänuväär ja toovad lapsi raamatute juurde.

- Lugemisisu projekt tõestab juba mitmendat aastat oma eesmärgi. Lugemisisu kestab sügisest kevadeni. Selle aja jooksul tulevad osavõtjad raamatukokku infotundi, seejärel teematundidesse.
- Üle aasta toimuv Nukitsa konkurss on hea võimalus lastele ja noortele pakkuda raamatutega tutvumist.
- Vabariikliku 4. klasside ettelugemisvõistluse ettevalmistused tehti raamatukogudes kohapeal. Maakondlik voor toimus Põltsamaa raamatukogus. Võistlesid 16 last Põltsamaalt ja Jõgevast, 6 videosalvestist Adaverest ja 2 Mustveest. Tallinna võistleva sõitis Melany Lõoke Jõgevast.
- Laiuse haruraamatukogus on mitmendat aastat 6. klassile ööraamatukogu. Koos loetakse, viiakse läbi arvamismäng ja raamatukoguhoidja tutvustab uuemat kirjandust. Lapsed õövivad raamatukogus.
- Septembrist maikuuni toimus Jõgeva linnaraamatukogu lasteosakonnas 9 muinasjutuhommikut „Külas muinasjutul“, kus lapsed kuulavad muinaslugusid, loetakse uuemaid raamatuid, joonistatakse ja meisterdatakse vastavalt hommiku teemale.
- Koostöös kooliga toimub juba aastaid Põltsamaal Eesti lipu päeva tähistamine. 5. klasside õpilastele räägime Eesti lipu ajaloost, vaatame katkendit filmist „Tuulepealne maa“, õpilased täidavad teemalisi töölehti.
- Põhjamaade kirjanduse nädal. Raamatukogu külastanud klassidele tutvustati ja loeti põhjamaade kirjandust.
- Suvelugemise projekt innustab lapsi oma suvist koolivaheaega veetma koos raamatutega.

5.5 Raamatukogu kui kogukonnakeskus

Raamatukogud on kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond.

Üritused/tegevused 2023	Üritused/tegevused 2024	Muutus (+/-)
765	1090	+325

Raamatukogud on aruandeaasta jooksul pakkunud väga erinevaid üritusi/tegevusi.

Üritused/tegevused	Arv
Kirjandusega seotud näitused ja väljapanekud	240
Lugejate kohtumised kirjanike ja kirjandustegelastega	113
Lugejamängud ja -võistlused	29

Kodulooga seotud sündmused ja väljapanekud	64
Kunsti- või käsitöönäitused	75
Kontserdid või muusikasündmused	8
Info-, meedia- ja digipädevuste alane nõustamine ja juhendamine*	394
Üldharivad loengud ja töötoad	92
Muud (nimetada)	75

Kirjanikega kohtumised tõstavad raamatukogu nähtavust. Küllastajatel on võimalus suhelda tuntud autoritega. See suurendab huvi lugemise vastu. Kohtumised vallavalitsuse töötajatega ja kohaliku ajaloo tutvustamine tugevdavad sidemeid kohaliku omavalitsuse ja kogukonnaga. Ettelugemisvõistlus, Lugemisisu programm ja tähtpäevade tähistamine motiveerivad lapsi ja noori lugema ning väärtustama raamatuid. Kirjanike juubelid ja elulugude tutvustamine aitavad hoida elavana eesti kirjanduse pärandit. Töötoad ja õpitoad annavad praktilisi oskusi ning muudavad raamatukogu kohaks, kus saab kogeda midagi enamat kui lihtsalt lugemine. Kunsti- ja fotonäitused loovad raamatukogus inspireeriva keskkonna ja toovad uusi külastajaid. Rahandusteemalised loengud ja pensioniteemad annavad praktilisi teadmisi, mis aitavad küllastajatel paremini teha finantsotsust.

Kõik need tegevused aitavad tugevdada raamatukogu positsiooni kogukonna südames – mitte ainult lugemispäigana, vaid ka hariduse, kultuuri, ajaloo ja sotsiaalse suhtluse keskusena.

5.5.1 Kasutajakoolitused

Struktuuriüksus	Koolitused 2023	Koolitused 2024	Muutus (+/-)
Jõgeva	68	121	53
Mustvee	123	194	71
Põltsamaa	171	111	-60
Kokku	362	426	64

Põhilised koolitusteemad: RIKSWEBi kasutamine, digitaalsed teenused ja e-teenused; tehnoloogia ja tarkvara koolitused; informatsiooni otsimine ja hindamine. Vanematele inimestele suunatud koolitused: kuidas kasutada arvutit ja interneti, et saada teavet ja meelelahutust või hoida ühendust pereliikmete ja sõpradega. Lastele ja noortele suunatud koolitused: lugemisoskuse arendamine, et aidata neil arendada lugemisoskust ja -huvi. Õppimisressursid lastele: kuidas kasutada raamatukogu pakutavaid õppematerjale ja digitaalseid tööriistu koolitööks. Kuna Mustvee pakub Omniva ja bussikaardi teenust, siis paljud koolitused seotud nende teenustega.

Raamatukogud pakuvad oma küllastajatele laia valikut koolitusi, mille eesmärk on arendada inimeste oskusi, teadmisi ja pakutavate teenuste kasutamise võimekust. Kõik need koolitusteemad aitavad inimestel paremini navigeerida digitaalses maailmas, arendada oma isiklikke ja tööalaseid oskusi ning saada väärtuslikku tuge igapäevaelu ja õppimise vallas.

Info-, meedia- ja digipädevuste alane nõustamine ja juhendamine, teeninduse käigus ette tulev infootsingu, meediakirjaoskuse ning arvuti- ja nutiseadmealane juhendamine on viimastel aastatel raamatukoguhoidjate igapäevane lisatöö, mis võtab suure osa ajast ja seda peaks aruannetes kajastama.

5.5.2 Koostööpartnerid

Peamised koostööpartnerid on piirkonna koolid ja lasteaiad, maakonna teised raamatukogud, muuseumid. Lisaks tehakse koostööd rahvamajadega, huvikoolidega, noortekeskustega, sotsiaalkeskustega, (eakate) klubide ja seltsidega, Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskusega, kohaliku trükiajakirjandusega ja Põltsamaa Raadioga. Tihe on koostöö Eesti Raamatukoguhoidjate Ühinguga ja Rahvusraamatukoguga. Koostöö Soome (Kokemäki) ja Läti (Ogre) partneritega võimaldas laiendada kultuurisidemeid ja jagada kogemusi raamatukogutöö korralduses. Siimusti haruraamatukogu hoiab sidet Soomest rahvusvaheliselt tunnustatud tõlkija Marja Kyröga ning Rootsist kirjanikest abielupaari Helga ja Enn Nõuga. Eeva Niinivaara mälestustuba külastasid huvilised Kanadast.

Koostöö erinevate asutuste ja organisatsioonidega on olnud edukas, rikastades kogukonna kultuuri- ja hariduselu. Erinevad partnerid on aidanud kaasa raamatukogu mitmekesise tegevuse kujundamisele ning koostöö peaks tulevikus kindlasti jätkuma, oluline on suurendada koostööd rahvusvaheliste partneritega.

6 Raamatukogu turundus

6.1 Turunduskanalid

- ☒ Raamatukogu koduleht
- ☒ Kohaliku omavalitsuse koduleht
- ☒ Sotsiaalmeedia (Facebook, Instagram, Youtube)
- ☒ Raadio (Põltsamaa raadio, Klassikaraadio)
- ☒ Ajalehed, ajakirjad
- ☒ Välireklaam (plakatid, ekraanid)
- ☒ Muud (siseveeb asutustes, kultuurikalender, meililistid, asutustes infotahvlitel)

Reklaam maakonna ajalehes ja vallalehes annab positiivset tagasisidet, paljud inimesed saavad teabe ürituste toimumise kohta just sealt. Kõige kiiremini liigub info FB gruppides, nt Põltsamaa Elu grupis, kus on väga palju kasutajaid. Hea võimalus on Põltsamaal kesklinna suur LED-ekraan, mis hakkab möödujatele silma ja kutsub osalema. LED ekraanid on Põltsamaa vallas paigaldatud ka kauplustesse, tervisekeskusesse jt avalikesse kohtadesse. Samas hindame väga ka suust-suhu suhtlust ja vahetut kontakti. Parim soovitus on läbi kogemuste ja see kui külastaja kutsub kedagi kaasa (usaldusväärsus).

Betti Alveri omaloomingukonkursist rääkisime Klassikaraadio Delta stuudios, positiivne mõju oli tuntav.

Tasulist reklaami kasutatud ei ole. Selleks puuduvad nappides eelarvetes rahalised vahendid.

6.2 Väljaannete publitseerimine

Jõgeva

- „Bosse ja Reks“, 4 osa, autor Kristina Ruder- „Armastuse lõhn“, „Kadunud aare“, „Koorene tarkus“, „Urnurradi“ toimetaja Ene Sööt;

- Vooremaa 19.01.2024 nr 5 lk 3 Ene Sööt „Voorel meenutati Mati Unti“;
- Vooremaa 02.02.2024 nr 9 lk 1 Ene Sööt „Johannesega ümber Eestimaa“ Jõgeva linnaraamatukogus avatavast Johannes Haava fotonäitusest;
- Vooremaa 23.02.2024 nr 14 lk 8 Ene Sööt „Kertu Jukkumi seiklused Kesk-Ameerikas“;
- Vooremaa 05.04.2024 nr 25 lk 3 Pukk, Kristi "Jõgeval toimus lasteraamatupäev“;
- Vooremaa 14.05.2024 lk 3 Kristi Pukk "Avasta Eesti raamatukogusid“;
- Vooremaa 28.06.2024 nr 48 lk 3 Kristi Pukk "Vaikusekabiin Jõgeva linnaraamatukogus“;
- Vooremaa 05.07.2024 nr 50 lk 5 Kristi Pukk "Suvised näitused Jõgeva linnaraamatukogus“;
- Vooremaa 20.09.2024 lk 3 Jaana Koppel "Külas olid "Elumees ja Lõbunaine" autorid“;
- Vooremaa 18.10.2024 nr 79 lk 4 kirjutab Kristi Pukk „Kohtume taas raamatukogus“.

Põltsamaa

- Põltsamaa Vallaleht veebruar 2024, lk7 Viivika Lepp Põltsamaa Raamatukogu 110;
- Põltsamaa Valla Sõnumid 07.03.2024 nr 182, lk 5 Viivika Lepp, Raamatukogus avatakse Anu Raua näitus;
- Põltsamaa Valla Sõnumid 21.03.2024 nr 184, lk 4 Viivika Lepp, Elo Selirand muudab "tavalise" "eriliseks“;
- Põltsamaa Vallaleht märts 2024, lk 7 Viivika Lepp "Ikka on tore inimesi näha, kes teevad teist asja, aga sama südamega." Selirand, E.;
- Põltsamaa Valla Sõnumid 30.05.2024 nr 194 lk 1 Viivika Lepp, Eriline raamatuesitlus;
- Põltsamaa Valla Sõnumid 6.06.2024 nr 195 lk 4 Viivika Lepp, Külas käis loodusnaine Kristel Vilbaste;
- Põltsamaa Valla Sõnumid 4.07.2024 nr 199 lk 3 Viivika Lepp, Maaraamatukogude hoidjate suveseminar Jõgevamaal;
- Põltsamaa Valla Sõnumid 7.11.2024 nr 216 lk 1 Viivika Lepp, Loreida Küppas, Hiie Nugis - parima maaraamatukoguhoidja nominent;
- Põltsamaa Valla Sõnumid 14.11.2024 nr 217 lk 5 Nelli Orgmaa, " Suvelugemine" lõppes, "Lugemisisu" algas;
- Põltsamaa Valla Sõnumid nr 5.12.2024 nr 220 lk 4 Viivika Lepp, Kultuurilooline Põltsamaa sai taas sammu võrra nähtavamaks.

7 Eesmärgid tulevaks aastaks

Uue aasta peamised eesmärgid:

- Jätkata raamatukogu teenuste arendamist ning säilitada praeguste tegevuste stabiilsus;
- Eesti Raamatu aasta üritused raamatukogudes. Osaleda tugeva partnerina kultuurisündmuste korraldamises, samas ise aktiivselt üritusi korraldades;
- Raamatukoguhoidjate täiendkoolitamine;
- Rahastuse taotlemine projektidest koolitusteks ja sündmuste korraldamiseks;
- Raamatukoguhoidjate töö väärtustamine, sisekliima parendamine;
- Jätkata lasteaedade ja koolidega aktiivselt koostööd lugemisprogrammide, teematundide ja kirjandusürituste raames;
- Raamatukogu kui kogukonnakeskus, erinevad tegevused raamatukogudes;
- Põltsamaa Raamatukogu arengukava koostamine.